

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΘΕΜΑ: ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ

1. Η διατύπωση της αρχής

A. Στο εδάφιο 1 του άρθρου 3B αποτυπώνονται ουσιαστικά οι θέσεις του Δ.Ε.Κ. για την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Κοινότητας και των μελών της. Ο σχετικός ορισμός διατυπώνεται πάντως με πολύ γενικό τρόπο. Γι' αυτό θα έπρεπε να εξεταστεί το ενδεχόμενο διευκρίνισής του είτε με την αναφορά συγκεκριμένων κριτηρίων για την κατανομή των αρμοδιοτήτων είτε με την (ενδεικτική) αναφορά περιοχών στις οποίες εκτείνεται η αρμοδιότητα της Κοινότητας. Στη τελευταία περίπτωση θα ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθεί το πρότυπο της τριχοτόμησης των αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο ενός ομοσπονδιακού κράτους (αποκλειστικές αρμοδιότητες της Ένωσης / συντρέχουσες αρμοδιότητες / αρμοδιότητες των μελών της).

B. Η αναδιατύπωση του εδαφίου 2 του άρθρου συναρτάται με τις επιλογές που θα επικρατήσουν για τη διαμόρφωση της παραγρ. 1. Με τη συγκεκριμενοποίηση του περιεχομένου της θα καμφθεί σε ικανοποιητικό βαθμό η ρευστότητα που χαρακτηρίζει σήμερα την παράγραφο 2.

Γ) Εν προκειμένω ισχύει ό,τι παρατηρήθηκε προηγουμένως υπό στοιχείο Β.

2. Η εφαρμογή της αρχής

A. Η αντιμετώπιση του ζητήματος συναρτάται εν πρώτοις από την αναμόρφωση των ορισμών του άρθρου 3B. Στην περίπτωση που η διάταξη παραμένει όπως ισχύει, θα

ήταν ορθότερη η ενσωμάτωση της δήλωσης που περιέχεται στο Παράρτημα Ι. Με αυτήν αφενός αποτρέπεται η αμφισβήτηση και η οπισθοδρόμηση του κοινοτικού κεκτημένου και αφετέρου οργανώνεται κατά τρόπο λειτουργικό η συνεργασία μεταξύ των βασικών οργάνων της Ένωσης για την άρθρωση της αρχής της επικουρικότητας στην πράξη.

Β. Το ζήτημα που ανακινείται είναι δυνατόν να διευθετηθεί με την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των ορισμών του άρθρου 3B. Συνεπώς, δεν φαίνεται να υπάρχει ανάγκη υιοθέτησης νέας διάταξης.

Γ. Η προβλεπόμενη υποχρέωση απορρέει αβίαστα από τους ορισμούς του άρθρου 3B. Συνεπώς, η καθιέρωσή της δεν προσθέτει τίποτε, έχει δε απλώς διευκρινιστικό χαρακτήρα.

3. Ο έλεγχος της τήρησης της αρχής

Το σημερινό σύστημα της Ένωσης φαίνεται να παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για τον προληπτικό και τον καταστατικό έλεγχο της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας. Δεν φαίνεται λοιπόν επιβεβλημένη η πρόβλεψη και άλλων πρόσθετων εγγυήσεων. Αλλά και ο διευρυμένος δικαστικός έλεγχος θα μπορούσε να απασχολήσει τη συζήτηση μόνον ως προς την αναγνώριση του δικαιώματος της προσφυγής στο Δ.Ε.Κ., ιδίως της Επιτροπής των Περιφερειών.

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ - ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

1. Αρχή της διαφάνειας

Η καθιέρωση της αρχής της διαφάνειας ως γενικής αρχής της Ένωσης είναι από κάθε άποψη επιβεβλημένη. Η καθιέρωσή της μπορεί να γίνει είτε με την προσθήκη σχετικού ορισμού στο άρθρο Α εδαφ. 2 είτε με την ενσωμάτωση χωριστού ειδικού

εδαφίου. Η δεύτερη λύση είναι προτιμότερη τόσο από δικαιοτεχνική όσο και από ουσιαστική άποψη, διότι συμβάλλει καλύτερα στην ανάδειξη της σημασίας της αρχής.

2. Πρόσβαση στα έγγραφα

Επιβεβλημένη είναι και εδώ η αναγνώριση στο κείμενο της Συνθήκης σχετικού δικαιώματος. Με τον τρόπο αυτό θα εμπλουτιστεί ο κατάλογος των δικαιωμάτων που προβλέπει η Συνθήκη στο ίδιο της το σώμα. Εξάλλου, η οργάνωση των όρων για την άσκηση του δικαιώματος πρέπει να γίνει με ειδική κοινοτική πράξη, να καταλαμβάνει δε τα βασικά όργανα της εκτελεστικής εξουσίας, δηλαδή τόσο το Συμβούλιο όσο και την Επιτροπή.

2. Δημοσιότητα των εργασιών του Συμβουλίου

A. Η πρόληψη ειδικής πρόνοιας στη Συνθήκη είναι αναγκαία. Στη σχετική διάταξη επιβάλλεται πάντως να προβλέπονται οι γενικοί όροι για την εγγύηση της δημοσιότητας. Στο πλαίσιο αυτών ακριβώς των όρων το Συμβούλιο ρυθμίζει τη διαδικασία της λειτουργίας του.

B. Από τις δύο προβαλλόμενες εναλλακτικές λύσεις ορθότερη είναι ασφαλώς η δεύτερη. Η επιλογή της πρώτης θα οδηγούσε με την αντιστροφή των κέντρων βάρους που προϋποθέτει, στη καθιέρωση μιας κολοβής καινοτομίας.

Αθήνα, 10 Απριλίου 1996